

ALLOTJAMENTS MILITARS
AL BAIX MONTSENY:
EL MEMORIAL DE SANT
CELONI (1653-1657)

JOAN PORTALS

A mitjan segle XVII, concretament entre 1653 i 1657, la vila de Sant Celoni va passar de tenir 200 cases habitades a només 35. En aquells anys les dues Palautorderes, Vallgorguina, Breda, Vilamajor i, en major o menor mesura, la totalitat de les poblacions del Baix Montseny van ser escenari de gran quantitat de fets violents (morts, saqueigs, robatoris de tota mena, etc.) que tenien com a protagonistes les tropes que, amb caràcter forçós, es trobaven allotjades als diversos llocs. El fenomen no era exclusiu d'aquesta zona, però sí que a la comarca del Vallès i també a la de la Selva va tenir especial virulència, a causa de la seva situació geogràfica com a lloc de pas de les tropes i de la relativa proximitat amb la frontera francesa.

Aquests fets violents van marcar profundament la vida d'una gent molt afectada ja per l'elevada pressió senyorial, per la creixent carestia de la vida a causa de les males collites i les fams subsegüents, i per les epidèmies de pesta que entre 1648 i 1654 van significar "*la mayor catástrofe que se abatió sobre España en los tiempos modernos*" o "la dentagada més forta soferta pel Principat des de la terrible Pesta Negra de mitjan segle XIV", en paraules dels historiadors A. Dominguez Ortiz i Jordi Nadal, respectivament.

Per estudiar el desenvolupament d'aquests fets, que tan durament van afectar la vila de Sant Celoni i la seva comarca, el Baix Montseny, cal primer de tot contextualitzar-los en la convulsa política general del país en aquella meitat del segle XVII.

EL MARC POLÍTIC GENERAL

En les primeres dècades del segle XVII es fan cada vegada més evidents les contradiccions entre la política imperialista dels Àustries hispans, que tenia un cost econòmic molt important, i la penúria de recursos de la hisenda pública, precisament en uns anys en què contrasta l'encara relativa prosperitat de Catalunya amb la crisi econòmica que afecta ja Castella.

Quan l'any 1621 s'inicia el regnat de Felip IV, es manifesta amb tota cruesa el desig uniformador dels regnes de la monarquia hispànica com una manera més de fer front a les necessitats de finançament de la política imperial. El comte duc d'Olivares ho té molt clar: vol reprendre la iniciativa en la política internacional i aconseguir la participació de tots els territoris de la monarquia

hispana en la nova empresa imperial, a base de “*reducir estos reinos de que se compone España al estilo y leyes de Castilla, sin ninguna diferencia*”, puix que “*la división presente de fueros y leyes enflaquece su poder y le estorba conseguir fin tan justo y glorioso*”. Certament, les seves paraules no poden ser més explícites.

ELS PRIMERS CONFLICTES. LES LLEVES FORÇOSES

Amb la nova filosofia política, els conflictes no tardarien a esclatar al nostre país. A les Corts que es van celebrar a Barcelona l'any 1626, que van ser interrompudes per una sèrie d'incidents que van provocar que no fossin represes fins l'any 1632, es va plantejar ja dur a terme una lleva a Catalunya per subvenir a les empreses exteriors de la monarquia. Va ser l'inici de la degradació de les relacions de les institucions catalanes amb la monarquia hispànica.

Les lleves forçoses significaven l'abandonament de la feina per part, sobretot, dels pagesos i comportaven també un cost econòmic que havien de suportar bàsicament els consells municipals. Per això es comprenen les dificultats del reclutament en uns moments en què s'iniciava la crisi econòmica que s'arrossegaria bona part del segle XVII i en què la població havia de fer front a una creixent pressió fiscal.

A més, l'antic usatge *Princeps namque* (*Constitucions i altres Drets de Catalunya*, llibre X, Usatge III) regulava la contribució militar dels catalans a la Corona i atorgava al comte de Barcelona la potestat de convocar tots els homes útils per a la defensa del Principat només en cas de guerra defensiva, sempre amb la presència reial (a partir del segle XVI del lloctinent general) i sense la possibilitat de fer sortir els catalans del seu territori. No obstant la vigència d'aquest text, les lleves s'anaren succeint al país (com, de fet, ja havia passat des de la segona meitat del segle XVI).

Havent entrat la monarquia hispànica en la Guerra dels Trenta Anys l'any 1635, i estant el monarca necessitat de tropes, l'esmentat usatge va ser invocat il·legalment per Felip IV l'any 1637 per intentar trobar una justificació a la mobilització de 6.000 catalans enviats a lluitar al Llenguadoc. Dos anys després, va ser la mateixa Diputació del General qui va organitzar una lleva per anar a assetjar la fortalesa de Salses, que es rendiria l'any 1640.

Les lleves s'anaren repetint en diverses ocasions. A títol d'exemple esmentarem només un document de l'any 1638 (ACA, Consell d'Aragó, lligall 282) que esmenta el nombre d'homes que havien ofert per servir al rei els pobles de la comarca del Vallès: Granollers, 20; Cardedeu i Vilamajor, 14; Lliçà d'Avall, 5; La Garriga, 4; Parets, Mollet i Gallecs, 3, i Tagamanent i la Móra, 2. El mateix document, signat pel duc de Cardona, explicava la resistència de les persones obligades a anar a combatre a la frontera, ja que estaven assessorades

per lletrats que els informaven que no tenien cap obligació de fer-ho. Davant d'aquest fet, el duc, que també s'havia assessorat i havia obtingut la mateixa resposta negativa, demana instruccions al Consell.

ELS ALLOTJAMENTS MILITARS

Més negatius encara per a l'economia del país eren els allotjaments militars, tant pel seu cost com pels abusos a què indefectiblement donaven lloc.

L'entrada de la monarquia hispana a la Guerra dels Trenta Anys i el consegüent enfrontament amb França van fer encara més dura la política del comte duc d'Olivares en aquest punt, ja que aquest plantejava la resistència a l'allotjament de l'exèrcit com una forma de resistència a la mateixa monarquia.

Façana de la parròquia de Sant Celoni amb els esgrafiats barrocs del 1762. Imatge de principis del segle XX

Ho diria clarament pocs anys després, el 1640, en una carta adreçada al virrei comte de Santa Coloma: *"En el punto del alojamiento dificilmente podré omitir ni dejar de repetir cuan inexcusable es el disponerle con toda comodidad, pues no puede ser platicable ni cabe en razón divina ni humana que provincia ni reino del mundo haya de ser defendido de un ejército sin que padezca el alojamiento, ni que ningún Rey no teniendo rentas propias en aquella provincia haya de acudir a esto, sin que ella misma lastre lo uno y lo otro"*.

Com que era habitual en aquells anys la presència de tropes forasteres al territori de Catalunya, ja l'any 1630 tres juristes (Joan Pau Xammar, Joan Pere Fontanella i Jaume Càncer) havien elaborat un dictamen definint les obligacions dels catalans en el tema dels allotjaments a fi i efecte d'evitar abusos.

Segons les Constitucions de Catalunya, calia donar a les tropes allotjades llit, taula, llum, servei, sal, aigua i vinagre, a més de fer-se càrrec dels animals en el cas que els soldats fossin de cavalleria. El que no precisaven aquestes Constitucions era el nombre de militars que s'havien d'allotjar a cada casa ni la durada de l'estada. Qualsevol altra exigència dels allotjats en relació al seu manteniment era prohibida pel capítol de cort Nous Vectigals, excepte en el cas que vingués autoritzada expressament per la Diputació General.

La política de la monarquia no s'avenia pas gens amb les antigues limitacions legals, per tal com aquestes es demostraven insuficients per al manteniment de la tropa. Per això, l'any 1640 es van intentar aplicar altres fórmules, encara que fossin contràries a les lleis vigents a Catalunya. El nou sistema d'allotjament era l'anomenat "llombardia" i és expressament citat per l'historiador anglès, estudiós de la nostra història moderna, J.H. Elliott (*La revolta catalana, 1598-1640*). Les obligacions que havien de suportar els que allotjaven tropes esdevenien encara més oneroses, puix que havien de facilitar a cada soldat llit, llenya, oli, vinagre, sal i utilatge de cuina; a més, la població havia de pagar a cadascun un ral diari, mentre el pa quedava a compte del rei; els soldats podien acceptar dels veïns tot el que aquests els poguessin donar sense pagar, menjant conjuntament i castigant qualsevol falta; per si tot això fos poc carregós, el capità tindria dret a la ració de 5 persones, l'alferes a la de 4, el sergent a la de 3, el caporal a la de 2 i el mestre de camp a la de 16; i a cada soldat de cavalleria se li donaria per al cavall un quart de civada o d'ordi i palla suficient cada dia. Per intentar que aquest nou sistema tingués força legal es va redactar una pragmàtica que afegia encara l'obligació de donar una ració de pa diària.

Totes aquestes temptatives per part del comte duc d'Olivares i del mateix virrei comte de Santa Coloma van ser el detonant d'una sèrie d'aixecaments populars contra els allotjaments i els abusos que ocasionaven (que acaba amb la revolta dels Segadors del juny de 1640), així com de la presa de posició de les institucions catalanes en contra del que era un atac manifest contra la legalitat vigent a Catalunya.

Els abusos de les tropes eren habituals i el Vallès, a causa de la seva situació geogràfica com a zona de pas, va ser una de les comarques més castigades: Vilamajor, Palautordera, La Garriga, Granollers i moltes altres poblacions van ser escenari d'abusos diversos que ocasionaren focus de resistència i represàlies de l'exèrcit foraster.

ALGUNS EXEMPLES D'ABUSOS DE LES TROPES AL BAIX MONTSENY

En el Summari de les informacions que a instància de la Generalitat es va fer a diversos llocs en relació als excessos dels soldats veiem, entre altres, la que fa referència a Vilamajor:

En la parrochia de Vilamaior, bisbat de Barcelona, lo últim de Janer prop passat, arribaren 4 compaños de soldats de a cavall, governats per don Phelip Icart y Don Pedro Pacheco, los quals per todas las casas ahont estigueren se feren donar a menjar y beurer ab gran abundancia, per ells y sos cavalls, en tant que per ells no volian menjar sino gallinas y capons, prenentse las a son arbitre, que apenas ni han dexades, y per los cavalls blat y pa ab vi, malgastant de una cosa y altra mes del que menjaven, y no contents de axó, composaren a todos los amos de casa en diferentes quantitats, fentlos grans amenasses de matarlos, y quant sen anaren robar de muchas casas tot lo quels agradà y en particular todas las armas y algunas cavalcadures y composaren la universitat ab motiu de bagatges, en dotze lliures y después se prengueren los quels aparegué.

El *Dietari de l'antic consell barceloní* (volum. 12 pàg. 435 i ss.) fa referència "als infinits desastres que han succehit causats per los soldats ques van allotjant per Catalunya, los quals van fent y condint tots los dias als provincials del regne, no perdonant a las Universitats, vilas, termens y llochs de barons [...] robantlos ses haziendas y pera robarlos matantlos [...]". Seguidament el Dietari es fa ressò de la mort d'Anton de Fluvià al seu castell de Sant Esteve de Palautordera, a mans de les tropes castellanes, el dia 1 de febrer de 1640.

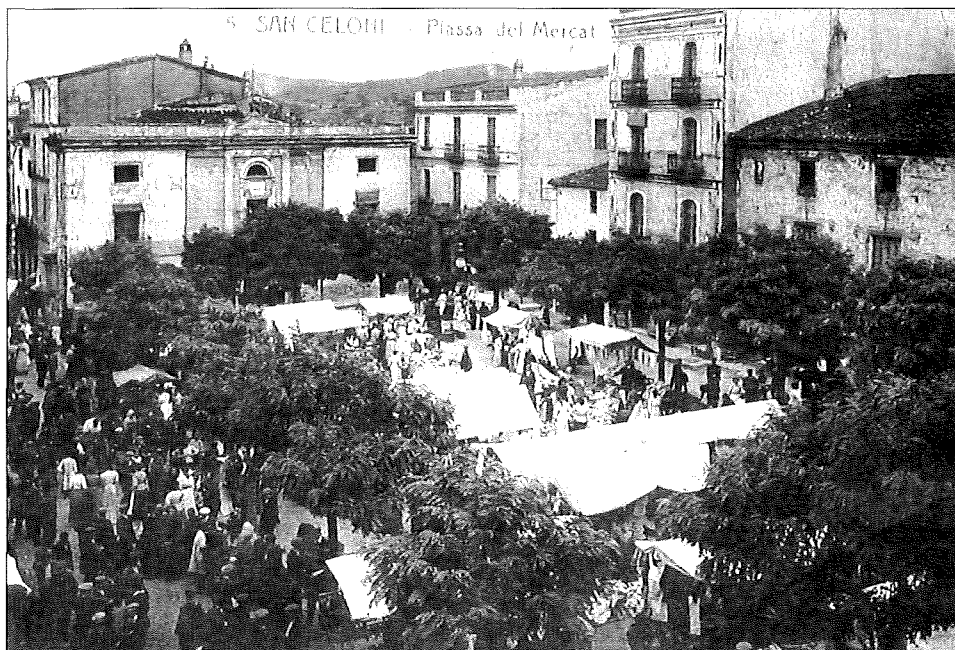
L'assassinat d'Antoni de Fluvià i de Torrelles i d'altres persones que amb ell es trobaven refugiades a la capella del seu castell a Palautordera va tenir un ressò important al seu moment, de manera que va donar fins i tot lloc a un paràgraf de la cançó dels Segadors (inclosa el 1882 per Milà i Fontanals en el seu recull del romancer català):

Mataren un cavaller
 a la porta de l'església
 don Anton de Fluvià
 i els angels li fan gran festa
 [...]

En davan part al Virrei
 del mal que aquells soldats feien
 Llicència els he donat jo
 molta més se'n poden prendre.

El Summari a què ens referíem anteriorment en parlar dels fets de Vilamajor (ACA, Dietari de la Generalitat, trienni 1638-1641), esmenta també aquest assassinat, a més de detallar diverses malvestats i abusos soferts pels habitants de Palautordera en aquells dies amb les paraules següents:

En lo loch y terme de Palau Tordera lo últim de Janer proppassat
 arribaren noucents soldats de acavall governats per don Murtio
 Spatafora, don Luys de Villanueva y Fabricio Prinyano los quals per
 ésser tants y dit loch y terme tant curts, ames dels excessos comesos
 en las demás parts, de ferse donar a bastonades menjar y beurer

La plaça de la Vila de Sant Celoni en un dia de mercat cap al 1912

abundantment per ells y sos cavalls, matar quantas gallinas, por-sells, moltons, vacas y tot lo que per son regalo los apareixía... usaren ab los particulars de dit terme maiors crueltats que no hi hagué casa que no robassen lo més preciós de aquella, obrint aposientos, despanyant caxas y escorcollant los majors secrets [...].

Després de detallar amb noms i cognoms diverses agressions sofertes per pagesos del lloc, algunes de les quals els causaren la mort, el text es refereix concretament als fets ocorreguts a l'interior del castell de Fluvià aquell primer de febrer de 1640. Diu així:

Y ultimament tenint notítia dits soldats que en lo castell de Fluvià situat en dit terme, se havian recullidas algunas donas y criaturas del veynat, ab tot lo que sen havian pogut aportar de sas casas; digueren, ja la nit antes molts de dits soldats, en diferents casas de las que estavan allotjats, uns, que lo endemà havien de combatre dit castell perque allí estava recullit tot lo millor de dit terme; altres, que havian de cremar la casa y matar tota la gent, con en effecte lo endemà vigilia de nostra sra. Candelera entre deu y onse horas dematí ab so de dos trompetas, dits soldats assitiaren a dit castell, posant foch a la porta principal, y vehent don Anton de Fluvià, Señor de dit castell, que las portes cremaven, crida a dits soldats, que si le donaven paraula de no dañar a ningú los obriria la porta de la capella, y assegurantli dits soldats, nou farian, despres de haver estat dit Anton en companyia de sa muller y moltas altres persones dins de la capella, en la qual hi ha los cosos sancts de Quirse y Sta. Justina y reservat lo Santíssim Sagrament, gran rato en oratió, fiat de lur paraula, obrí la porta, y entraren dits soldats tots amotinats, usant y exequutant en dita capella las mes barbaras crueltats ques sien fetas en lo mon, perque dins de aquella, mataren a dit don Anton, un criat seu, dos altres homens que si eren recullits, y una criatura de dos anys, als brassos de sa mare, a la qual també nafraren y a set o vuit d'altres, alguns dels quals perillan molt de la vida; y deposan los que es trobaren dintre, que apar miracle com nols mataren a tots, ab tantas escopetades y coltellades que tiraren, ab una de las quals feren caurer la lantia estava ensesa devant del Santíssim Sagrament, y ab altre levaren lo bras esquerra a un christo, y no contents de axò pujaren en lo castell, espatllant portas, arquimesas, caxas y tot lo demás los aparegué, robant tot quan hi havia, fins al calser de la iglesia, que judican los testimonis, que entre lo que robaren a dit

don Anton, y lo quey havian aportat y recullit molts dels circum-vehins, passa de tres milia lliures, sens lo dany que en les demés casas dels particulars de dit terme, que sera altre tant.

El mateix mes de febrer de 1640, tal com consta al *Dietari de l'antic consell barceloní* (vol. 12 pàg. 435 i següents), els consellers de la ciutat de Barcelona acordaren trametre una ambaixada solemne al virrei queixant-se dels excessos de les tropes reials, tot instant el càstig dels culpables i exigint el compliment de les Constitucions de Catalunya. Després d'una primera resposta del virrei accedint al càstig dels excessos, la carta que dies després envia el mateix rei al Consell barceloní és molt més matisada i recorda amb èmfasi que Catalunya té el deure i l'obligació d'allotjar i mantenir l'exèrcit reial; a més faculta el virrei, el comte de Santa Coloma, per fer complir aquesta obligació.

Són exemples només de la degradació de la situació en aquells mesos previs a la revolta dels Segadors, de la qual va ser potser la guspira definitiva la crema de 47 cases a Santa Coloma de Farners i de 7 cases, a més de l'església parroquial, de la veïna Riudarenes per part de l'exèrcit reial. Aquests abusos van provocar l'aixecament violent dels pagesos de les comarques de la Selva i el Vallès, que s'enfrontaren als terços reials entre Arbúcies, Breda i Sant Celoni. En aquesta vila els soldats van ser desallotjats i alguns d'ells van haver de refugiar-se als convents de caputxins del mateix Sant Celoni i també d'Arenys. Les baixes sofertes en aquestes accions consten en algunes partides d'òbits dels arxius parroquials de Sant Salvador de Breda i Sant Celoni.

Després del 7 de juny —el Corpus de Sang, en què els Segadors persegueixen els membres de l'Audiència i maten el virrei, comte de Santa Coloma— el Consell d'Estat espanyol va decidir envair Catalunya. Després d'una efímera proclamació de la república catalana lliure sota la protecció francesa, el 17 de gener de 1641 la Generalitat va acordar separar-se de la monarquia hispana i proclamar el rei francès Lluís XIII comte de Barcelona. A partir d'aquell moment Catalunya entrava en guerra amb Espanya, i França s'afegia a un conflicte que duraria fins a l'octubre de 1652, data en què es produeix la capitulació de Barcelona.

El tema dels allotjaments militars estava sempre present en la vida de la gent. Que es tractava també d'una preocupació general de les institucions del país, ho demostra el fet que quan els mesos de desembre de 1640 i gener de 1641 es negociaven els pactes entre els braços de Catalunya i els agents francesos per posar el Principat de Catalunya sota la corona francesa, el redactat del pacte número 10 que les autoritats catalanes van proposar als francesos era ben explícit:

Que los alotjaments dels soldats en Catalunya y comtats de Rosselló i Cerdanya qualsevols que sian [...] se fassa per los consols e jurats de las universitats de la manera que disposan las generals Constitucions de Catalunya y que los particulars no sian obligats nis puga exigir dells ni de las universitats per los capitans, soldats, tant de cavall com de peu, y altra gent y oficials de guerra, sinò sal, vinagre, foch, llit, servey y palla [...] y que si voldran altra cosa tindran la obligació de pagarho y si los soldats no voldran pagarho y usaran per assó alguna violencia los farà castigar ab rigor y manarà sa Magestat que dits alotjaments se fassan ab tota suavitat y ab lo manco dany de la provincia y particulars della, no carregant als llochs de excessiu número de soldats haguts respecte del numero dels habitants, y altrament y que ab lo present capítol no fassa perjudici a la ciutat de Barcelona y a son territori y ciutadans della, ni a las demás ciutats y universitats y personas que per privilegi, consuetud o altrament no tenen obligació de allotjar.

Les bones intencions no es van complir pas i els excessos de les tropes franceses presents al Principat van ser similars als de l'exèrcit castellà, com reflecteix un memorial enviat pels diputats de la Generalitat al rei de França l'any 1645, citat per l'historiador Mn. Josep Sanabre (*La acción de Francia en Cataluña 1640-1659*). Entre molts abusos comesos s'hi esmenten els que tenen per escenari Vilamajor: "los soldados francesos de peu y de cavall, a més de que fan donar menjar y beure per ells, per sos criats, per los cavalls i cavalcadura, sens pagar cosa alguna, no volen estar als ordres alguns en los alotjaments, ans se aposenten allà ahont los apar y maltractan fins arribar a matar [...]".

El retorn a l'obediència a Felip IV l'any 1652 no va solucionar tampoc el problema, ja que des de la nova invasió francesa el 1653 fins a la pau dels Pirineus signada el 1659 el país —i concretament l'àrea que estudiem— va ser novament camp de batalla de dos exèrcits (formats, a més, sovint per tropes estrangeres mercenàries), cadascun amb les seves exigències i els abusos corresponents.

Aquests anys els allotjaments tornaren a fer estralls en la demografia i l'economia de Catalunya, que entre 1650 i 1654 es va veure afectada per una epidèmia de pesta que va ser la causa d'una disminució dràstica de la població (J. Nadal, "L'última pandèmia de pesta a Catalunya 1650-1654"). Aquesta epidèmia, que va causar la mort d'una cinquena part de la població catalana, es va afegir a les males collites i la fam i la misèria consegüents.

Catalunya s'havia convertit en una mena de plaça d'armes a causa de la presència d'un gran nombre de tropes forasteres que duien el flagell de la guerra a tots els racons del país. Ho escriu Joan Guàrdia, pagès de l'Esquirol,

en el seu diari transcrit en l'obra d'Antoni Pladevall i Antoni Simon *Guerra i vida pagesa a la Catalunya del XVII*: "Any de 1654 que ia no's parla de Peyrona ni poch ni molt, que bé'ns ha morta molta gent en Catalunya, que a molts llocs és astada dues vegadas. Ab tot axò son astats molt més mals los treballs de la guerra y de las grans rigós que an usat los castellans y los altres que an feta la llur part cramant casas y vilas y composant a tots los qui may an raonat a Catalunya". Tot seguit detalla les nombroses malvestats ocasionades, tant pels francesos com pels castellans, a diversos pobles i ciutats de Catalunya, entre els quals hi havia el seu mateix poble, l'Esquirol, on hagueren de sofrir requisos, robatoris, profanacions i maltractaments de tota mena sense que els fos possible distingir amics d'enemics.

L'any 1657 la Generalitat encarregà una enquesta per quantificar les pèrdues de població que els allotjaments ocasionaven a Catalunya. Els esmentats Jordi Nadal i Emili Giralt, agafant com a base aquestes dades, quantificaren els danys dels allotjaments ("Ensayo metodológico para el estudio de la población catalana", EHFm, núm. 4) i establiren un quadre de despoblació en el qual mostraven que hi havia poblacions, com Sant Celoni, que van arribar a perdre el 82 % dels habitants, mentre d'altres quedaren reduïdes a la meitat o a dues terceres parts.

EL MEMORIAL DELS JURATS DE SANT CELONI

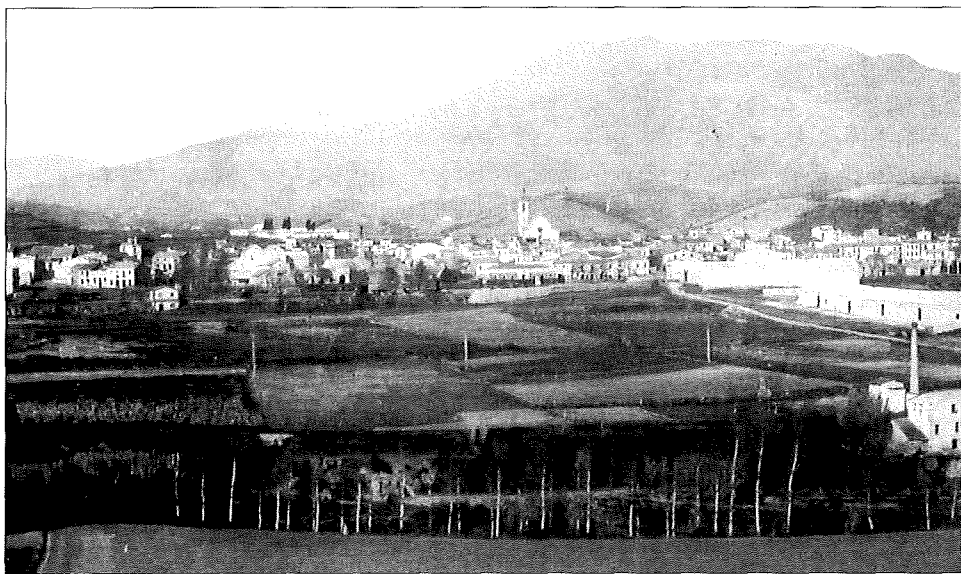
Precisament, els percentatges corresponents a la pèrdua de població de Sant Celoni es desprenen d'un memorial que, com a contestació a la sol·licitud de dades de la Generalitat, van elaborar i signar els jurats de la vila el 4 de juny de 1657. És d'interès reproduir íntegrament aquest memorial (que es troba a ACA, Consell d'Aragó, lligall 518), per tal com reflecteix quina era la situació a què havia arribat el poble (i per descomptat tota la comarca del Baix Montseny) per causa dels obligats allotjaments de tropes.

Memorial del que ha patit y gastat la vila de Sant Celoni del any 1653 fins al present de 1657 per causa dels allotjaments de soldats y contribucions

Primo. Lo comisari general don Fernando Gallo ab quatresents cavalls montats y ab tres sents soldats desmontats se allotjà en dita vila als 9 de agost 1653 aont estigueran fins als 4 de setembre del matey any, sustentantse a cases dels abitants de dita vila a discreció dels dits soldats, fent també lo gasto a dit comisari general y a sos criats y cavalls y també allotjà en dita vila un tercio de irlandesos y també antes avia allotjat altre tercio de irlandesos, los quals y estigueran a serca de sinch mesos, y també allotjà en dita

vila altre tercio de irlandesos los quals donaren molts grandíssims danys, y també los dits mataren un minyó de alguns sinch anys als brasos de son pare al que lo dit son pare li trencaren lo braç lo tenia abrasat.

Aprés, en lo mes de desembre de dit any 1653 tornà dit Don Fernando Gallo ab ses tropes, en la qual se tingueren fins al mars de 1654 ab que estiguera onze setmanes estant allotjats a llur discreció. A més de axò, an allotjat en dita vila molts grans tropes estanti molts dies que seria molt treball de poderlos enumerar y lo temps y estigueren, y pasatges de soldats y haguts en dita vila, y foren tants les vexacions que feren los dits soldats als naturals de dita vila, als que los dits prengueren molt bestiar ont es possible nosaltres lo pugam anomenar, per ser cosa de uns y altres, que no podent los naturals de dita vila sostentarlos, la major part desempararen les cases les quals fins avui estan deshabitades y arruynades, de manera que avui són inhabitades y sols de dos sentas cases que se habitaven sols han restat en peu trenta sinch cases, de manera que les destroydes y arroynades son sent seixanta y sinch, y les poques que han restat, que son trenta y sinch, estan a punt de ser desemparades totalment per causa de los continuos y freqüents trànsits de soldats que los quals no dexan res per les cases dels naturals y sobre tantes afliccions y treballs aven tinguts seria molt poderlos anomenar.

Vista de Sant Celoni a principis del segle xx

Esta relació fem los Jurats de la vila de Sant Celoni inseguint lo ordre donat per los molt honorables srs. Diputats y esta relació firmam ab nostra mà ab voluntat del Consell de la vila de Sant Celoni vuy a 4 de juny 1657. Los Jurats de la vila de Sant Celoni.

El panorama de la vila que perfilen els jurats (que a Sant Celoni eren tres en una universitat o ajuntament format aleshores per 24 consellers) és prou eloqüent i, comparat amb altres dades d'aquelles dies, confirma que Sant Celoni va ser la població que, potser, va patir en major grau la càrrega dels allotjaments militars en aquells difícils anys de mitjan segle XVII. Les xifres que dóna el memorial són prou eloqüents: de 200 cases habitades, 165 van ser abandonades pels seus habitants, i les 35 que resten habitades estan a punt de ser també abandonades.

Alguns pobles de la zona van intentar altres mesures per evitar la presència contínua de les tropes a les seves cases; la més corrent va ser el denominant "ajut", que consistia en el compromís de pagar una determinada quantitat de diners a canvi d'aconseguir que l'exèrcit no s'allotgés al poble. Va ser la solució que van adoptar, per exemple, els jurats de Vallgorguina, encara que tampoc no van evitar els problemes, com ens explica el *Sumari de les contribucions fan los pobles de Catalunya als soldats* fet pel Consell d'Aragó l'any 1656 (ACA, Consell d'Aragó, lligall 239):

Dit lloc de Vallgorguina contribueix desde los primers de febrer cada dia a Don Joan Mata 2 lliures y dura tres mesos, y perquè dita vila o lloch deixà de pagar-li alguns dias, arribà a dit lloch Don Joan Mata ab una companyia a cavall y sen portà presos los jurats a la vila de Arenys y los tingué presos fins donaren seguretat de la contribució, y a part dit lloch té més vexacions y en particular lo invern passat lo germà de Don Joan Mata, perquè los dits jurats no acudiren a darli la contribució, feu anar a dits jurats a Arenys de Munt y trobant a dit germà de Mata digué als jurats moltes paraules injurioses, tirà de la espasa contra dits jurats que hagueren de fugir y si no se posara gent haguera mort algun de dits jurats com consta de la posició de Joan Pradell, sindich de dit lloch.

El text és prou explícit, i deixa ben clara la pressió a què es trobaven sotmesos els consells municipals quan intentaven evitar els allotjaments de les tropes al seu terme.

L'acabament de la guerra amb França el 1659, amb la signatura del tractat dels Pirineus, no va posar pas fi a aquest règim opressor, sinó que els